

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I DOBRESCU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro-de- canul Trib. Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Consilier la Curtea de Apel din București
RÈNÈ DÈMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ST. LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
				I. GR. PERIETEANU Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membru corespondent pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

Domnii autori cari doresc a-și vedea anunțate și recenziate operele lor de drept, sunt anunțați ca trebuie să trimită câte doua exemplare din fiecare lucrare, unul destinat D-lui avocat Constantin Ionescu insarcinat cu rubrica recenziilor și cel de al doilea pentru Biblioteca revistei.

SUMAR

— *Observațiuni asupra Proiectului de Cod Penal Român* (urmare) de Vintilă Dongoroz;

— *Drept Aerial* (urmare) de Gr. L. Trancu-Iași, fost ministru;

— Raportul înaintat de d-l C. Rătescu, Președintele Curții de Casație s. II, d-lui Ministru de Justiție;

— Pagina Bibliografică: *Tratat de Drept civil Român* de d-nii C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu și Al. Băicoianu, Recenzie de Constantin Ionescu;

JURISPRUDENȚA :

— Trib. Dâmbovița s. I: *Ioana Marin R. Nicolae cu Stancu Marin Bucur* (Executarea unei hotărâri de partaj. Contestatie din partea unui cumpărător de bunuri determinate dela unul din comostenitori. Situația la fel cu a creditorului).

A apărut : **DESPRE TESTAMENTE**, ed. II, revăzută, mărită și complectată cu Doctrina și Jurisprudența la zi, de N. Jac Constantinescu, consilier la Curtea de Apel București. *Prețul 300 lei.*

De acelaș autor : **DESPRE SUCCESIUNI**, Lei 140, **DESPRE HIPOTECA**, Lei 150 și **CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE**, Lei 80.

De vânzare la „Curierul Judiciar” care le expediază la cerere contra cost mandat postal, la care se va adăuga lei 20 pentru taxele de transport recomandat.

OBSERVAȚIUNI

ASUPRA

Proiectului de cod penal român

(urmare *)

Tentativa

§ 57. — Definițiunea dată tentativei în art. 111 s'ar părea ca tinde către concepțiunea subiectivista, din moment ce pomenește de *hotărârea* de a comite o infracțiune, dar în realitate nu este decât tot formula veche, fiindcă „*punerea în aplicare a mijloacelor destinate*”... nu este în ultimă analiză de cât tot *inceputul de executare* din codul actual.

Redacțiunea este dealtfel puțin corectă. Prima frază se găsește legată de a doua printr'un „și cari” a carui incidență sub raportul stilistic merge spre substantivul *hotărârea*, sub raportul ideii exprimate spre „*punerea în aplicare*”, iar sub raportul acordului gramatical către „*mijloacele destinate*”. Noi credem că *întreruperea și neproducerea efectului privesc punerea în aplicare* iar nu *mijloacele* și nici *crima sau delictul*, așa în cât redacțiunea trebuie să-și primească cuvenita rectificare.

Desigur noi am fi preferat criteriul subiectivist în sensul arătat în *Tratatul Tanovceanu*, I, p. 419 și 426, după cum iarăși am fi preferat, din moment ce se menține baza clasică în așezarea represiunii, să nu se fi parificat tentativa cu infracțiunea săvârșită dar neisbutită. Un cod care admite efecte

*) Vezi Curierul Judiciar Nr. 19, 20, 21, 22, 24 și 25 din 1928.

absolutorii dezistării voluntare, implicit creiază o demarcațiune vădită între tentativa și infracțiunea săvârșită dar neisbutită, fiindcă în timp ce aceasta din urmă oglindește perseverența până la capăt în hotărârea delictuoasă, dimpotrivă tentativa rămâne umbrită de îndoiala dacă infractorul nu s'ar fi desistat poate în cele din urmă. (V. cele scrise de noi în *Tanoviceanu*, I, p. 494 și 504).

Am promis însă să ne menținem în concepțiunile proiectului, și să evităm orice concepțiune pozitivă, de aceea în raport cu sistemul adoptat de proiect propunem redacțiunea: „Este tentativă, oricâte ori hotărârea de a săvârși o infracțiune s'a manifestat printr'un act extern inerent desfășurării activității care ar fi condus la înfăptuirea acelei infracțiuni, desfășurare care însă a fost întreruptă sau nu și-a produs efectul din împrejurări cu totul independente de voința autorului“.

Credem că e bine să se vorbească în genere de infracțiune, fiindcă această definițiune constituie o normă generală, și nu este bine ca aceasă normă să consacre credința eronată că pedepsirea tentativei nu ar putea fi uneori legitimă chiar în materie de contravențiuni.

Cum art. 112 și 113 din proiect trasează limitele particulare ale tentativei pedepsibile, nu este nici un neajuns, ba dimpotrivă, a se înlocui în art. 111 cuvintele *crima sau delict cu infracțiune*. Am înlocuit în definițiunea proiectului cuvintele: „prin punerea în aplicare a mijloacelor destinate“... cu formula: „printr'un act extern inerent desfășurării activității“..., fiindcă hotărârea de a comite o infracțiune se poate perfect concretiza într'un act extern care totuși să nu poată fi calificat un mijloc destinat înfăptuirii, dar care este însă un act inerent desfășurării activității care trebuie să ducă la înfăptuire.

Toate infracțiunile cari sunt susceptibile de tentativă, presupun desfășurarea unei activități, mai redusă sau mai amplă, nu toate însă implică folosirea unor mijloace. De aceea câtă a se ocoli confuziunea dintre *activitatea* care conduce la înfăptuirea unei infracțiuni și *mijloacele* de cari uneori are nevoie. Astfel pentru a cita câteva exemple: a spiona, a trăda secrete, a lua mită, a sustrage din banii Statului, a fura, a depune mărturie mincinoasă, a pălmuși, etc. sunt activități cari se pot desfășura îndeobște fără de ajutorul vreunor mijloace. Dimpotrivă a plătui monete, a omorî, a înșela, a distruge, etc. necesită de cele mai multe ori întrebuintarea unor mijloace. Ori desigur că nu numai tentativa acestor din urmă fapte câtă a fi pedepsită. Implicit deci definițiunea din proiect devine insuficientă. Și apoi, de ce *mijloacele destinate*? Oare infractorul care a neglijat să-și prepare mijloacele, sau care a abandonat mijloacele destinate fiindcă în ultimul moment i-au venit la îndemână alte mijloace ne-

destinate dar mai nemerite, nu mai răspunde de tentativă?!

Sunt legiuiri cari vorbesc de mijloace în materie de tentativă, dar nu în sensul cum vorbește proiectul român, ci pentru a preciza că activitatea delictuoasă trebuie să se manifeste prin mijloace proprii (*idoneie*) și bine înțeles această condițiune privește numai desfășurarea acelor activități cari necesită folosirea de mijloace.

§ 58. — La art. 113 alin. 2 trebuie să se adauge după cuvintele: „*In asemenea cazuri*“... următoarea precizare: „și atunci când legea nu dispune prin text special altfel“...

Fiindcă sunt cazuri când însuși proiectul prevede prin texte speciale aceiaș pedeapsă pentru tentativa de delict ca și pentru delictul consumat, de ex. ta furt. Și atunci față cu dispozițiunea generală și fără rezervă din art. 113, care spune că tentativa se pedepsește cu minimul pedepsei prevăzute pentru delictul consumat, s'ar putea socoti ca o inadverență dispozițiunile din partea specială care ar prevedea o pedeapsă superioară celei din art. 113.

De altfel aceiaș precizare n'ar fi rău său fie inserisă și în art. 112 fiindcă sunt și crime la cari pedeapsa tentativei este egală cu pedeapsa faptului consumat, ex: art. 244, 246 și altele.

§ 59. — În art. 114 s'a inseris ca o cauză care înlătură incidența legii penale, anihilarea de bună voie de către făptaș a consecințelor ce puteau rezulta din activitatea desfășurată de el. O atare dispozițiune am preconizat în *Tratatul Tanoviceanu*, I, 498.

Credem însă că condițiunea: „și mai înainte de descoperire“ este și superfluă și producătoare de discuțiuni.

Fiindcă una din două: sau consecințele s'au produs și atunci nu mai poate fi vorba de anihilare, ci de reparațiune; sau nu s'au produs încă și atunci gestul autorului de a împiedica de bună voie acele consecințe păstrează aceiaș valoare atâta timp cât împiedicarea lor este posibilă. De altfel este cam greu de conceput cum s'ar mai putea produce consecințele după ce faptul a fost descoperit, deci când nu mai e nevoie de concursul autorului pentru a te împiedica. De aceea condițiunea este superfluă.

Ea poate însă da naștere și la discuțiuni nesfârșite asupra sensului și întinderii termenului de descoperire. Cine să fie descoperit? Faptul tentativei sau autorul? Ce este descoperire? Ajungerea faptului la cunoștința victimei, sau la a unui terțiu, sau la a autorităților? Și toate acestea absolut fără folos.

Deci propunem suprimarea acestei condițiuni.

§ 60. — Art. 115 începe cu o redacțiune surprinzătoare: *Tentativa de crimă sau delict imposibil*... Tentativa de infracțiune imposibilă?!?! Apoi dacă există tentativă de infracțiune imposibilă, atunci fi-

rește o fi existând și infrațiune imposibilă consumată! Cunoștințele noastre, — și credem că ni se va lua în nume de bine cel puțin sinceritatea cu care proclamăm ignoranța noastră — zicem, cunoștințele noastre sunt desigur prea reduse din moment ce nu putem concepe o infrațiune imposibilă consumată sau măcar tentată.

Noi știm atât, că termenul *infrațiune imposibilă* a fost găsit atât de imposibil, chiar în doctrină, în cât majoritatea autorilor își cer scuze când îl folosește. A introduce acest termen în lege și a-i da cetățenia termenilor de drept pozitiv consacrați, ni se pare atât de inexplicabil, încât avem motiv să fim surprinși.

Infrațiune imposibilă, este un fel de a vorbi, fiindcă un fapt nu poate deveni infrațiune decât atunci când s'a produs efectiv și în condițiunile cerute de lege. Printr'o construcțiune licențioasă s'a exprimat ideia de *imposibilitate de a deveni infrațiune* prin necorectă și absurdă abreviațiune *infrațiune imposibilă*. De aceia această denumire trebuie evitată pe cât posibil, chiar în doctrină, în nici un caz însă ea nu trebuie să se strecoare în lege.

Am spus infrațiune imposibilă nu există fiindcă legea nu s'a ocupat de fapte imposibile. Dar există fapte imposibile. De ex: cineva se hotărăște să omoare pe Sft. Petre și trage toată noaptea cu pușca în stele, deci e în permanentă tentativă de fapt imposibil. Aceasta este desigur ipoteza pe care o disciplinează proiectul, din moment ce vorbește de tentativă de crimă și delict imposibil.

Dacă deci se persistă în păstrarea acestei denumiri, atunci art. 115 trebuie pur și simplu câteva cuvinte, inutile de altfel și ele și anume: „*Tentativa de crimă sau delict imposibil nu se pedepsește*“, scurt și coprinzător, fiindcă cine încearcă imposibilul nu vatămă pe nimeni, căci imposibilul tot imposibil rămâne, iar cine-l încearcă își pierde vremea, după cum tot pierdere de vreme e a cenșura atari încercări.

Rostul art. 115 este altul, și anume de a ne arăta ce se întâmplă cu *tentativa de crime și delict posibile*, când este efectuată cu mijloace improprii (neidoneie), fiindcă aceasta interesează represiuinea, iar nu tentativa de infrațiuni imposibile.

Astfel dacă cineva se hotărăște să omoare pe un dușman al său (crimă posibilă) și în realizarea acestei hotărâri pune în mâncarea dușmanului său o substanță inofensivă, dar pe care el o crede că a devenit toxică prin farmece, săvârșește desigur o tentativă de crimă posibilă, dar cu mijloace absolut improprii. Ce facem cu o atare tentativă? O pedepsim sau nu? Iată rostul art. 115.

În tratatul *Tanovicéanu*, I, p. 527 și urm. am examinat diferitele ipoteze în care tentativa s'a produs în mod impropriu și soluțiunile preconizate de doctrina și adoptate de unele legiuiri străine.

Propunem deci următoarea redacțiune pentru alin 1 din art. 115: „*Tentativa nu se pedepsește când mijloacele întrebuintate de agent au fost absolut neseriioase*“.

Am eliminat condițiunea: „*din cauza lipsei de inteligență*“ fiindcă ea anulează întreagă rațiunea textului și face dispozițiunea inutilă. Cine-i lipsit de inteligență și deci de rațiune nu mai poate fi subiect de drept penal, fiindcă nu este pedepsit nici chiar dacă a săvârșit o infrațiune și deci cu atât mai mult când a tentat-o în mod neserios. Deci nu de aceștia trebuie să se ocupe textul, fiindcă e inutil, ei de oamenii în toată firea care comit o tentativă cu mijloace neseriioase. Că se vor găsi puțini care vor face atari isprăvi e sigur, dar totuși se vor găsi câțiva cari, nu din lipsă de inteligență, ci din ignoranță (care nu-i tot acelaș lucru) sau sub imperiul unei amăgiri vor încerca să comită infrațiuni și cu mijloace neseriioase. Ei bine, pe aceștia art. 115 alin. 1, trebuie să-i vizeze.

§ 61. — Trecând la aliniatul 2 din art. 115 întâlnim iarăși o redacțiune necorectă și plină de reticențe. Textul spune mai întâi: „*Când însă infrațiunea nu s'a comis*“... „*Când însă*“ ne indică că e vorba tot de infrațiunile imposibile, deci suntem în continuare pe acelaș tărâm al imposibilului care vrea să ia contact cu legea...; apoi „*infrațiunea nu s'a comis*“ ba s'a comis ceva dar nu s'a consumat, fiindcă dacă nu s'ar fi comis ceva nu am mai fi în fața unei tentative și nu am mai avea *infractorul* de care textul vorbește cu două rânduri, mai jos.

Mai departe aliniatul de care ne ocupăm asimilează ipoteza mijloacelor improprii și insuficiente cu ipoteza când *obiectul nu se găsește în locul presupus de infractor*. Această asimilare în felul în care este formulată devine absolut inacceptabilă. Este oare admisibil ca acelaș infractor să fie mai grav sau mai ușor pedepsit după cum intervine sau o împrejurare care nu are nimic comun cu voința, intenția și activitatea aceluși infractor? Este oare rațional, juridic și conform cu interesele represiuinei ca de ex. un hoț să fie pedepsit cu pedeapsa tentativei ordinare dacă a fost surprins în momentul când cu chei mincinoase voia să se introducă într'o casă și dimpotrivă să fie pedepsit cu pedeapsa redusă din art. 115 dacă surprinderea a avut loc mai târziu în momentul când hoțul, (după ce reușise să deschiză ușa, să intre înăuntru și să spargă o cassă de bani) pleca cu mâna goală fiindcă nu găsisese ceiace căuta? Ce merit deosebit are hoțul prins cu mâna într'un buzunar gol față de hoțul care a fost prins pe când făcea acelaș gest în jurul unui buzunar cu câteva centime în el, pentru a merita un tratament mai blajin?

Diminuarea pedepsei devine rațională față de un infractor care a lucrat cu mijloace improprii sau insuficiente, fiindcă depindea de el să procedeze

mai cu temei; ori, inabilitatea, lipsa de calcul și sfaba pregătire dovedind că infractorul nu este periculos, atenuarea pedepsei devine rațională.

Nu există nici un motiv însă de a considera ca mai puțin periculos pe un infractor care nu a reușit din cauză că, cu câteva clipe poate mai înainte, obiectul a fost deplasat dela locul unde el credea că se află. Desigur infracțiunea nu se mai putea consuma, dar la aceasta infractorul nu a contribuit cu nimic. Nu este nici o deosebire între acest caz și cazul în care infracțiunea nu s'a putut consuma din cauza oricărei alte împrejurări străine de voința și activitatea infractorului.

Cu totul altceva este atunci când stă în puțința infractorului de a pregăti serios acțiunea pe care avea să o desfășoare și totuși s'a desinteresat de buna ei reușită. De exemplu X vrea să omore pe Y, deci are puțința de a alege momentul prielnic și de a nu executa planul său decât atunci când reușita lui ar fi sigură. Să presupunem însă că X, fără a se interesa și la voia întâmplării, se duce într-o seară și descarcă un foc de armă prin geamul camerei lui Y și din direcțiunea patului unde credea ce se găsește acesta. În realitate însă Y părăsise localitatea de câteva zile, lucru pe care X l'ar fi putut afla dacă ar fi urmărit serios reușita hotărârii sale. În acest caz desigur procedarea neserioasă, indică aceiași lipsă de perversitate ca și în cazul mijloacelor improprii sau insuficiente.

Propunem deci pentru alin. 2 art. 115 redacțiunea: „Când însă infracțiunea nu s'a consumat din cauză că mijloacele întrebuintate erau improprii, defectuoase sau insuficiente, sau din cauza modului nechibzuit cu care s'a manifestat activitatea agentului, pedeapsa va fi închisoarea corecțională pe o durată de $\frac{1}{3}$ până la $\frac{1}{2}$ din minimul pedepsei prevăzută de lege pentru tentativa ordinară a aceleiași infracțiuni.

Am eliminat propozițiunea: „iar intențiunea criminală e neîndoioasă“ ca inutilă, fiindcă se înțelege de la sine că atunci când nu se dovedește intențiunea, sau când există îndoială asupra ei, nu se mai poate vorbi de tentativă și deci de încredințare.

Deasemenea am prevăzut ca sancțiune o pedeapsă derivată, constând în închisoarea corecțională pe o durată de $\frac{1}{3}$ până la $\frac{1}{2}$ din minimul pedepsei statornicite pentru tentativa ordinară a infracțiunii respective. Sistemul proiectul de a fixa o pedeapsă generală și de sine stătătoare, este absolut criticabil, iar tehnica de elaborare legislativă îl repudiază ca plin de neajunsuri. În adevăr, se poate face din anumite forme imperfecte ale unui ilicit penal o infracțiune de sine stătătoare cu pedeapsă proprie, când este încă vorba de o formă imperfectă care privește nu o infracțiune anunțată,

ci quasi-generalitatea infracțiunilor atunci statornicirea unei pedepse proprii devine imposibilă din cauza consecințelor absurde la care poate conduce. Așa de ex.: în cazul pedepsei fixate de art. 115, care este pentru crimă, de 1-3 ani, plus amenda, putem ajunge la următorul rezultat absurd că un vinovat de tentativă ordinară la o crimă pedepsită cu temnița grea poate scapa cu 2 ani conform art. 112. iar un vinovat de tentativă improprie la aceiași crimă poate fi pedepsit cu 3 ani, ceea ce desigur nu ar trebui să se întâmple decât numai prin modificarea pedepsei cu ajutorul vreunei senze sau circumstanțe ușurătoare.

La fel pentru pedeapsa tentative improprie de delict care după proiect este de 1-6 luni plus amenda, desi sunt cazuri în partea specială când tentativa ordinară poate fi pedepsită numai cu 3 luni (ex: art. 477, 503 și altele) așa că s'ar putea ca autorul unei tentative improprie să fie pedepsit cu 6 luni, pe când autorul tentativei ordinare a aceluiași delict să primească numai 3 luni. Atari posibilități trebuiesc evitate de lege.

Cu alte cuvinte legea trebuie să fixeze de așa natură pedepsele încât, fără intervențiunea vreunei cauze modificatoare, nici odată tentativa improprie a unei infracțiuni să nu poată fi pedepsită mai grav de cât tentativa ordinară a aceleiași infracțiuni. Ori, singurul sistem serios pentru asigurarea acestui rezultat este statornicirea unei pedepse derivate, de ex: $\frac{1}{4}$ sau $\frac{1}{3}$ sau $\frac{1}{2}$ din pedeapsa ordinară, cu chipul acesta ierarhizarea este sigură și generală.

De altfel în proiect de nenumărate ori se repetă greșala de a fixa pedepse proprii și independente, acolo unde se impun neapărat pedepsele derivate, ex: art. 137, 140, 141, 174, 184.

În fine cu privire la art. 115 observăm că s'au eliminat unele greșeli din anteproiectul de la 1923 criticate de noi în *Tanoviceanu*, I, p. 543.

Concursul de infracțiuni

§ 62. — Dispozițiunile din proiect privitoare la concursul de infracțiuni sunt desigur acceptabile, din moment ce se îmbrățișează ca baza de disciplinare a acestei materii un sistem mixt, variabil după natura concursului și după felul infracțiunilor.

Noi am arătat în *Tratatul Tanoviceanu*, vol. II, p. 336 și urm. că nu putem socoti ca înțelept, mai ales pentru un cod modern, adoptarea unui sistem care ar conduce la pedepse prefixe și care elimină deci orice posibilitatea de individualizare judiciară a represiunii.

Ori în proiect toate dispozițiunile din art. 116 și următoare statornicesc pur și simplu o pedeapsă prefixă, întrucât toate modalitățile de cumul sunt supuse la *maximul* pedepsei infracțiunii mai gra-

ve, ori maximul nu reprezintă decât o cifră invariabilă, deci o pedeapsă prefixă.

Proiectul admite în unele ipoteze un surplus ce se poate adăuga maximului care ar urma să se aplice. Deci o posibilitate de agravare.

După noi individualizarea represiei și în special individualizarea judiciară sunt instituțiuni atât de inerente unei bune disciplinări a reacțiunii represive, încât ea trebuie să călăuzească pe legiuitor la tot pasul, iar legiuitorul nu trebuie să o nesocotească nici odată. Când o lege admite principiul individualizării ca util și sănătos pentru reprimairea celor ce s'au făcut vinovați de un fapt penal, trebuie să admită acest principiu, ca tot atât de util și sănătos și atunci când e vorba de cei ce s'au făcut vinovați de mai multe infracțiuni.

Doi învinuți pentru exact același concurs de infracțiune pot avea vinovății atât de deosebite în cât a li se aplica aceeași pedeapsă, ar fi și nedrept și contrar intereselor represiei. Acest neajuns nu se poate evita însă decât făcând posibilă individualizarea judiciară a represiei chiar în caz de concurs de infracțiune.

Ori individualizarea judiciară pentru a fi totdeauna posibilă, deci nu numai în cazul când intervin circumstanțe ușurătoare, este imperios necesar ca legea penală să evite pedepsele prefixe și să nu statornicească decât pedepse cu maxim și minim. De aceea noi propunem ca în caz de concurs de infracțiune legea să prevadă că se va aplica pedeapsa statornicită pentru infracțiunea cea mai gravă, căreia însă i se va îndoi minimul și i se va majora maximul cu 1/2 din durata lui. Cu chipul acesta se va pune la îndemâna judecătorilor o pedeapsă cu maxim și minim și se va asigura individualizarea represiei.

§ 63. — Au rămas nedisciplinate în proiect trei situațiuni înrudite cu materia concursului de infracțiuni și cari ar fi meritat să nu fie trecute cu vederea.

a) În primul rând ar fi trebuit să se proclame în mod precis diferența dintre pluralitatea de infracțiuni și infracțiunile continuate, determinându-se situațiunea juridică a acestora și fixându-se condițiunile continuității.

Se știe la câte discuțiuni a dat loc în practică această formă intermediară dintre infracțiune unică și concursul de infracțiuni.

S'ar fi putut deci pune capăt acestor discuțiuni, printr'o dispozițiune înserată ca al doilea alineat la art. 120 cu conținutul următor: „Când aceeași dispozițiune de lege a fost de mai multe ori violată, prin mai multe acte, săvârșite chiar în timp diferit, dar în executarea aceleiași hotărâri criminale sau delictuoase, se va considera că există o singură infracțiune, dar pedeapsă se va putea ma-

jora cu un sfert din maximul pedepsei prevăzută pentru acea infracțiune“.

O dispozițiune în acest sens conține codul italian art. 79, olandez art. 56, suedez cap. IV § 3; argentinian art. 86 și mai toate proiectele moderne.

b) În al doilea rând ar fi trebuit iarăși la art. 120 să se vorbească de situațiunile cunoscute sub denumirea de *abberatio ictus* și *error in persona*, adică atunci când fie dintr'o deviațiune a acțiunii, fie dintr'o eroare asupra persoanei, se vatămă prin faptul comis o altă persoană decât cea vizată. Se știe că unii autori au susținut că în acest caz avem o infracțiune unică, pe când alții cred că avem o tentativă sau o infracțiune săvârșită dar neisbutită față de persoana vizată și o infracțiune din imprudență față de victima reală.

Oricare ar fi fost soluțiunea adoptată era bine că proiectul să fi rezolvat această controversă într'un sens sau altul.

Noi în *Tratatul Tanoviceanu*, II, p. 298-9 am aderat la soluțiunea care admite existența concursului.

Textul s'ar putea redacta în forma: „Când din eroare sau din cauza altor împrejurări infracțiunea încercată sau consumată a vătămat pe altă persoană decât cea vizată de infractor, se va considera că există... (aci punem alternativa, fiindcă nu știm care din cele două teze va fi primită).

...o singură infracțiune care va primi aceeași calificare ca și când persoana vizată ar fi fost chiar ea victima reală“.

sau... „concurș între infracțiunea încercată față de persoana vizată și infracțiunea neintenționată săvârșită față de victima reală“.

c) În fine la art. 121 ar fi trebuit să se rezolve chestiunea foarte delicată a situațiunii condemnaților pentru concurs de infracțiuni, atunci când după ce condemnațiunea a rămas irevocabilă și în cursul executării intervine o amnestie sau o lege nouă care șterge sau desființează infracțiunea cea mai gravă a cărei pedeapsă a fost aplicată și lasă în ființă pe celelalte infracțiuni cari au alcătuit concursul. Ce se face în atari ipoteze? Condemnatul scapă de orice pedeapsă sau continuă să execute condemnațiunea în baza celorlalte infracțiuni?

Să luăm un exemplu: X este învinuit de atentat contra formei de guvernământ și de exerocherie, faptul mai grav fiind atentatul. X este pedepsit cu pedeapsa acestei infracțiuni. Ulterior intervine o amnestie care iartă infracțiunile politice și deci atentatul. Dacă admitem că în acest caz amnestia a șters întreagă condemnațiunea, atunci X va beneficia de impunitate cu privire la delictul de exerocherie, deși nici o lege nu-i acordă această impunitate. Dacă admitem dimpotrivă că amnestia parțială nu înlătură pedeapsa pronunțată pentru concurs de infracțiuni, atunci ar însemna că X să

sufere numai pentru exerocherie o condemnațiune exagerată. Ne-am ocupat și de această situațiune în *Tratatul Tanoviceanu*, II, p. 340.

Propunem deci următoarele aliniate finale la art. 121:

„Dacă una sau mai multe din infracțiunile concurente, pentru cari s'a pronunțat o condemnațiune unică și irevocabilă, sunt amnestiate, pedeapsa se va reduce la maximumul pedepsei prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă dintre cele rămase neamnestiate, iar dacă condamnatul a beneficiat de circumstanțe atenuante acest maximum va fi redus la rândul lui în aceeași proporție în care fusese redus și maximumul pedepsei inițiale“.

„Dacă a rămas neamnestiată numai infracțiunea care în momentul condemnațiunii a fost considerată ca cea mai gravă și dacă condemnațiunea excede maximumul pedepsei prevăzute de lege pentru acea infracțiune, se va înlătura surplusul.“

Aceleași reduceri se vor face și în cazul când ar interveni o lege care desființează unele din infracțiunile cari alcătuiau concursul.

Reducerea se va face la cererea Ministerului Public sau a condamnatului de instanța care a pronunțat condemnațiunea sau contopirea pedepselor“.

În aliniatul întâi am prevăzută și cazul când infractorul prin acordarea circumstanțelor atenuante fusese condamnat la o pedeapsă inferioară maximumului pedepsei cuvenite pentru fapta cea mai gravă de ex. cu 1/2 sau 1/4 sau 1/6 sub acel maximum. De aceeași reducere, în aceeași proporție va beneficia condamnatul și în cazul când, prin efectul amnestiei, se modifică pedeapsa inițială luându-se de bază maximumul pedepsei prevăzută pentru cea mai gravă dintre infracțiunile rămase neamnestiate.

În aliniatul 2 de mai sus am prevăzută ipoteza când toate faptele cari alcătuiau concursul au fost amnestiate afară de infracțiunea cea mai gravă, adică tocmai aceia care a servit la alegerea pedepsei. Ori conform dispozițiilor din proiect (art. 116 alin. 2 și 3) se poate adăugi din cauza concursului un surplus la maximumul pedepsei infracțiunii celei mai grave. Ei bine, acest surplus trebuie să dispară din moment ce toate celelalte infracțiuni, cari alcătuiau concursul, au fost amnestiate.

Toate acestea s'ar putea simplifica dacă legea ar prevedea că judecătorii în caz de cumul, mai întâi vor pronunța pedeapsa pentru fiecare fapt în parte și apoi vor face absorbțiunea.

§ 64. — Pentru a termina cu concursul infracțiunii observăm că la art. 119 alin. 2 ar trebui intercalate cuvintele: „fără ca totalul lor să poată depăși“...

Deasemeni la art. 122 ar trebui să se adauge că „între pedepsele de aceeași clasă și de aceeași du-

rată, pedeapsă de drept comun va fi considerată ca mai gravă decât pedeapsă politică“, adică de ex. pedeapsa de 5-10 ani temniță grea va fi mai aspră decât pedeapsa de 5-10 ani reclusiune politică (cum i se spune în proiect).

VINTILA DONGOROZ

(Va urma)

DREPT AERIAN

(Urmare)*

V

Obligațiunile navigatorilor

Registrele de bord. — Focuri, semnale și circulațiune. Transporturi interzise. — Reguli de observat la plecare, în cursul călătoriei și aterizării

Conform anexei C. a convențiunii din 1919, registrele de bord sunt următoarele:

1. Carnetul de drum.
2. Livretul aparatului.
3. Livretul motorului.
4. Carnetul de semnale.

Aceste registre pot să fie concentrate într'unul singur. Modul de ținere și regulile conținând redactarea lor, vor fi fixate sau modificate de C. I. N. A. conform art. 34.

Să examinăm în detaliu registrele după anexa C.

1. *Carnetul de drum*, va fi ținut pentru orice aeromobil și va cuprinde următoarele informațiuni:

a) Clasarea aeromobilului, marca de naționalitate și imatriculare, numele, pronumele, naționalitatea și domiciliul proprietarului, numele constructorului, caricul (încărcătura) total maxim autorizat pentru aeromobil.

b) În afară de aceasta, pentru fiecare călătorie:

1. Numele, naționalitatea și domiciliul pilotului și a fiecărui membru al echipajului.

2. Locul, data și ora plecării: itinerariul urmat și toate incidentele de drum cuprinzând și aterizările.

II. *Libretul aparatului*. Acest libret nu e obligatoriu decât pentru aeromobile întrebuințate la transportul public al pasagerilor și al mărfurilor. Trebuie să conțină informațiunile următoare:

a) Clasarea aeromobilului, marca de imatriculare și naționalitate, numele, pronumele, naționalitatea și domiciliul proprietarului, numele constructorului și încărcătura totală maximă autorizată pentru aeromobil.

b) Tipul și numărul de serie al motorului, tipul elicei cu numărul „pitch“ (pasul) și diametrul precum și numele fabricantului.

c) Tipul de aparat de t. f. f. montat pe aeromobil.

d) Tabloul conținând numele personalului răs-

* Vezi Nr. 20, 22, 25 și 26.

punzător de funcționarea și întreținerea aeromobilului, precum și informațiunile utile pentru *reglajul* celulei (avion) sau a suspensiei (dirijabil).

e) Informațiunile tehnice complete și detaliate asupra serviciului anterior al aeromobilului cuprinzând toate probele de recepție, revizuirele, înlocuirii pieselor, reparațiunile și toate lucrările de acest gen.

III. *Libretul motorului*. Acest libret nu e obligatoriu decât pentru motoarele instalate în aeromobilele întrebuințate în transportul public al călătorilor și a mărfurilor. Un libret special va trebui să existe pentru fiecare motor și-l va întovărăși neconținut.

Va conține următoarele informații:

a) Tipul motorului, No. de serie, numele constructorului, puterea internațională (sau specială dacă e locul) a motorului. Data fabricațiunii și data intrării în serviciu.

b) Mărcile de imatriculare și tipul aeromobilelor pe care s'a instalat motorul.

c) Informațiuni tehnice complete și detaliate asupra serviciului anterior al motorului, cuprinzând toate probele de recepție, numărul orelor de lucru făcute, revizuirile, înlocuirile, reparațiile și toate lucrările de acest fel.

IV. *Carnet de semnale*. Acest registru nu e obligatoriu decât pentru aeromobilele întrebuințate pentru transportul public al pasagerilor și mărfurilor.

Trebuie să conțină următoarele informații:

a) Clasarea aeromobilului, mărcile de naționalitate și imatriculare, numele, pronumele, naționalitatea și domiciliul proprietarului.

b) Locul, data și ora de transmitere și recepție a oricărui semnal.

c) Numele și indicațiunea oricărei persoane, sau a oricărei stațiuni, căreia i s'a adresat un semnal sau dela care s'a primit vreunul.

Focuri, semnale și circulațiune

In anexa D. se reglementează:

I. Focurile.

II. Semnalele.

III. Circulațiunea aeriană.

I. Focuri

In regulamentul asupra focurilor cuvântul „vizibil” înseamnă vizibil în noaptea întunecoasă cu atmosferă clară. Unghiurile de vizibilitate de care se vorbește mai jos și cari sunt figurate în schița de mai jos, presupun aeromobilul în poziție normală de zbor rectiliniară și orizontal.

Regulele cu privire la focuri vor fi aplicate în orice condițiuni ale vremii, dela apusul soarelui și în tot acest interval, — nu trebuie aprins nici un

alt foc susceptibil de a fi confundat cu focurile de navigație prescrise mai jos. Aceste focuri nu trebuie să fie așa de puternice încât să te orbească.

2. Un avion fie în aer fie manevrând pe pământ sau pe apă cu propriile lui mijloace va purta următoarele focuri la *proră* (s'ar zice marinărește):

a) Înainte un foc alb vizibil cel puțin dela 8 klm.

b) Pe dreapta un foc verde vizibil cel puțin 5 la klm.

c) Pe stânga un foc roșu vizibil dela minimum 5 klm.

d) Aceste focuri roșii verzi vor fi așezate astfel ca verdele să nu fie zărit din partea stângă a avionului și focul roșu din dreapta.

e) Indărăt și cât de departe posibil un foc alb care se proiectează către pupă și vizibil la 5 klm. distanță.

In anexa D. sunt detalii asupra focurilor și semnalelor aplicabile dirijabilelor, dirijabilelor remorcate și acelor aflându-se pe apă fără puțința de a se conduce sau care nu mai e stăpân pe direcția sa. (secția I, § 3, 4, 5 și 6).

Balomul liber va trebui să aibă un foc alb strălucitor așezat la 5 metri cel puțin dedesuptul nacelei și vizibil în toate direcțiile la 3 klm. cel puțin de distanță (§ 7).

Balomul captiv va purta în locul focului alb de care se vorbește mai sus, trei focuri verticale așezate la 4 m. cel puțin de distanță unul de altul. Focul din mijloc, alb, celelalte două roșii. Cele trei focuri vor fi vizibile în toate direcțiile dela o distanță de 3 klm.

Se mai lămuresc focurile ce trebuie să le poarte dirijabilele ancorate (§9), avioanele pe pământ sau pe apă (§ 10). Tot în această anexă se stabilesc regulele de semnalizare pentru a se evita ciocnirile cu vapoarele.

Obligațiunile focurilor sunt atât de severe încât la paragraful 12 se pune îndatorirea că în cazul când un foc s'ar stinge aeromobilul trebuie să aterizeze de îndată ce o poate face fără primejdie; în nici un caz prevede § 13 dela anexa D., regulele acestea nu împiedecă aplicațiunea regulamentelor speciale edictate de un stat, relative la focurile suplimentare de semnale sau pozițiuni pentru aeromobilele militare sau aeromobilele sburând în formație. Ele nu vor împiedeca întrebuințarea semnalelor de recunoaștere adoptate de un proprietar de aeromobil cu autorizația guvernului său, înregistrate în mod valabil și publicate.

In nici un caz prevede § 13 dela anexa D. regulele acestea nu împiedecă aplicațiunea regulamentelor speciale edictate de un Stat, relative la formele suplimentare de semnale sau pozițiuni pentru aeromobile, militare sau aeromobilele sburând în formație. Ele nu vor împiedeca întrebuințarea semnalelor de recunoaștere adoptate de un proprietar

de aeromobil cu autorizație generală sau, înregistrate în mod valabil și publicate.

II. Semnale

În cazul când un aeromobil ar dori să aterizeze noaptea fără a fi constrâns, pe un aerodrom dotat cu un personal de gardă, va trebui — înainte de a o face — să facă semnale intermitente fie cu o lampă sau un proiector altul decât focurile de navigație, fie cu un aparat sonor. În afară de acestea, cu ajutorul codului internațional Morse va trebui ca prin semnale fonice sau luminoase, să reproducă grupul celor două litere constituite cu litera sa de naționalitate și ultima literă a mărcii de naționalitate. Permisivitatea de aterizare îi va fi dată de la pământ, cu repetiția aceluiași semnal a celor două litere, făcute cu o lumină verde, și urmată de semnalele intermitente cu aceeași culoare.

O rachetă roșie trasă de la pământ sau un foc roș strălucitor pe sol va însemna că nici un aeromobil nu trebuie să aterizeze.

În § 16, 17 se arată semnalele pentru un aeromobil obligat să aterizeze sau aflându-se în pericol.

Când un avion se găsește în apropierea unei zone interzise și trebuie să schimbe direcția, se va întrebuința semnalele următoare:

a) Ziua trei proiectile aruncate la interval de zece secunde și a căror explozie va produce un nor de fum alb arătând direcțiunea care trebuie să o urmeze.

b) Noaptea, trei proiectile lansate la același interval și a căror explozie vor da fum sau stele albe în direcția ce trebuie să o urmeze aeromobilul.

Pentru aterizaj se va da ordinul prin următoarele mijloace:

Proiectilele la intervalele de mai sus, dar care va produce la explozie neagră sau galbenă ziua și stele verzi noaptea.

În § 20 din secția II anexa D. se arată semnali-zările în caz de ceață și de brumă.

III. Circulațiune aeriană

Conform convențiunii, art. 15, orice aeromobil al unui stat contractant are dreptul de a traversa atmosfera altui stat contractant fără de a ateriza. În acest caz e ținut să urmeze itinerariul fixat de statul deasupra căruia zboară. Totuși pentru motive de poliție generală va fi obligat să aterizeze sau va primi ordine conf. semnalelor stipulate la anexa D.

Orice aeromobil care pleacă dintr'un stat în altul trebuie, dacă regulamentele acestuia din urmă o cer, să aterizeze pe unul din aerodromurile fixate de el. Notificare de aceste aerodromuri se va face de aceste state contractante la comisiunea interna-

țională de navigațiune aeriană, care va transmite această notificare statelor contractante.

Stabilirea căilor internaționale de navigațiune aeriană e subordonată asentimentului statului pe de asupra căruia se zboară.

Fiecare stat contractant va putea să stabilească în favoarea aeromobilelor sale rezerve și restricțiuni cu privire la transportul comercial al persoanelor și mărfurilor între două puncte a teritoriului său. Aceste rezerve și restricțiuni vor fi comunicate: C. I. N. A. care le va aduce la cunoștință celorlalte state.

Transporturi interzise

Transportul prin aeromobile a explozibilelor, armelor și munițiilor de război este un interzis în navigațiunea internațională. Nu va fi permis nici unui aeromobil străin de a transporta articole de această natură de la un punct la altul al teritoriului aceluiaș stat contractant (art. 26).

Orice stat poate interzice sau poate regula transportul și întrebuințarea aparatelor fotografice (art. 27).

Pentru rațiuni de ordine publică, transportarea și altor obiecte va putea fi supusă la restricțiuni (art. 28-29 din convenție).

Ori de câte ori un aeromobil ar trece sau ar transita prin atmosfera unui stat contractant, cuprinzându-se în aceasta și aterizările și opririle necesare, va putea fi sustras de la sechestru pentru contrafacere de brevete, desemnuri sau modele depunând o garanție al cărui quantum, în lipsă de înțelegere, va fi fixat în termenul cel mai scurt de autoritatea competentă a locului de sechestru.

Reguli de observat la plecare în cursul călătoriei și aterizării

Orice aeromobil care e destinat la navigațiunea internațională trebuie să aibă:

a) Un certificat de înmatriculare conform anexei A. de care am vorbit.

b) Un certificat de navigabilitate conform anexei B.

c) Brevetele și licențele comandantului, a pilotului și a oamenilor din echipagiul conform anexei E.

d) Dacă transportă pasagerii lista nominală a acestora.

e) Dacă transportă mărfuri, conasamentele și manifestul.

f) Registrele de bord conform anexei C.

g) Dacă poartă aparate de T. F. F. licențele de care am vorbit.

La plecare și la aterizare autoritățile vor avea dreptul conform 21 din convenție să viziteze aeromobilul și să verifice documentele ce le are.

Orice aeromobil al statelor contractante va avea

dreptul pentru aterizare, mai ales în caz de pericol, la aceleași măsuri de asistență ca și aeromobilele naționale (art. 22).

Salvarea aparatelor pierdute pe mare va fi regulată afară de o convenție contrarie, de principiile dreptului maritim.

Orice aerodrom al unui stat contractant dacă e deschis pentru uzul public al aeromobilelor naționale va fi deschis în aceleași condiții și pentru celelalte state contractante.

Pentru fiecare din aceste aerodromuri va fi un tarif unic de aterizare și de ședere aplicabil atât la aeromobilele naționale cât și la cele străine (art. 20 din convenție).

VI

Minimum de condițiuni cerute pentru obținerea brevetelor și a licențelor de piloți sau navigatori

Brevetul de pilot. — Brevete de navigație. — Certificate medicale. — Hărțile internaționale

Deși sunt un minimum de condițiuni cerute pentru eliberarea brevetelor în traficul internațional, totuși statele contractante vor putea da brevete și licențe în condițiunile pe care le crede necesare pentru siguranța traficului, dar navigabile în traficul internațional (anexa E. partea introductivă, convenția din 1919).

Să examinăm condițiile de brevetare:

Brevetul de pilot

În primul loc să vedem condițiunile pentru brevetul de piloți la avioane de turism. Aceste brevete nu sunt valabile pentru transportul public sau turul aerian.

A. Aeromobile de turism

Se cer două feluri de probe: practice și cunoștințe speciale.

1. La proba practică se cere:

a) Proba de altitudine și de sbor planat (vezi anexa 2).

b) Proba de abilitate.

2. *Condițiuni speciale:* regulamentul focurilor și semnalelor precum și regulile generale de circulațiune aeriană. Regulele speciale de circulațiune aeriană deasupra și în vecinătatea aerodromului.

Condiții practice a legislațiunei aeriene internaționale.

B. Pilotaj

B) Brevetul de pilotaj la avioanele servind transportului public sau de lucruri aerian.

1. *Probe practice* în care candidatul va fi de sigur pe avion:

a) Altitudine.

b) Sbor de abilitate.

c) Probă de durată de cel puțin 300 klm. deasupra pământului și a mării cu întoarcere finală la punctul de plecare.

d) Sbor de noapte.

După probele practice candidatul va trece un examen asupra punctelor următoare:

a) Aeromobile.

b) Motoare.

c) Cunoștinți speciale ca și mai sus.

Osebit de aceasta cetirea hărților, orientare, determinarea punctelor, metereologie elementară.

În secțiunea 3-a anexei E se stabilesc condițiunile pentru piloții baloanelor libere și în secțiunea IV-a acelea de piloți de dirijabile.

La pilotajul dirijabilelor sunt 3 clase de piloți stabilindu-se condițiunile pentru fiecare clasă.

Brevete de navigație

Orice aeromobil afectat la un serviciu de transporturi publice, având mai mult de zece pasageri pe bord și având de făcut o călătorie continuă deasupra pământului între două puncte având o distanță mai mare de 500 klm. sau o călătorie de noapte, sau o călătorie pe mare între 2 puncte mai mari 200 klm. unul de altul, trebuie să aibă pe bord un *ofiter navigator*, titular al unui brevet care-i va fi liberat după un examen practic și teoretic asupra:

I. *Astronomie practică* și II. *Navigație.*

În afara acestora trebuie să treacă un examen de condițiuni generale, constând din a cunoaște:

a) *Regulamentele internaționale de navigațiune aeriană și maritimă.*

b) *Legislația aeriană internațională.*

c) *Cunoștinți practice meteorologice și uzul cărților metereologice (1).*

Certificate medicale

În secțiunea VI a anexei E. se prevăd condițiunile medicale internaționale de aptitudine pentru navigatorii aeriени. Aceste condițiuni sunt clarificate în:

— A. Piloții pentru avioane de turism.

— B. Personalul de conducere a aeromobilelor afectate transporturilor publice și lucrului aerian.

Voi da câteva condițiuni cerute pentru examenul personalului dela punctul B.

Pentru a obține o licență fie ca pilot, fie ca ofiter navigator, fie ca mecanic, fie ca membru al personalului de conducere a unui aeromobil afectat la transportul public sau la lucrul aerian orice candidat va trebui să se prezinte pentru a trece un examen înaintea medicilor destinați în mod special în acest scop de statul contractant care liberează licenți.

1) A se vedea Anexa E. Secția V.

Candidatul trebuie să îndeplinească anumite condițiuni fixate la Anexa E § 2.

La paragraful trei se stabilesc condițiunile de aptitudine fizică.

a) Interogații asupra antecedentelor creditare și personale.

b) Examenul sistemului nervos.

c) Piloții și ofițerii navigatori afectați la un transport public nu pot intra în funcțiune înainte de 19 ani și nici după 45 ani.

d) Examen chirurgical general.

e) Examen medical general.

f) Examenul ochilor.

g) Examenul urechilor.

h) Examenul nasului, gâtului și al gurei.

Fiecare din statele contractante trebuie să fixeze în mod provizoriu propriile sale metode de examen până ce detaliile și condițiile minime vor fi fixate printr'o decizie a C. I. N. A. în condițiile § 4 anexa E.

Candidatul care a satisfăcut condițiunile de mai sus va primi un certificat favorabil care va fi prezentat pentru a obține licența sau a o reînnoi, și care va fi deci modelul următor: (Vezi anexele).

Pentru a se permite constatarea menținerii aptitudinilor navigatorilor aerieni, orice membru al personalului având licența de mai sus va fi examinat în mod periodic.

Hărțile internaționale

În ceiace privește hărțile internaționale și aeronautice, atrag atenția asupra condițiunilor prezente la anexa 3 a convențiunei, deasemenea asupra anexei G. — Centralizarea și distribuirea formațiunilor metereologice.

VII

Obligațiuni față de autoritățile vamale

Manifeste. — Declarații. — Tranzit

Aeromobilele mergând în străinătate nu pot pleca decât din aerodromuri speciale desemnate de administrația vămilor (Anexa H. § 1 Conv. 1919).

Cele ce vin din străinătate să aterizeze pe aceleași aerodromuri.

Aeronavele cari pleacă dintr'un stat într'altul trebuie în mod obligatoriu să treacă frontiera la puncte anumite, determinate de statele contractante. Aceste puncte sunt indicate pe hărțile aeronautice.

În cazuri de forță majoră când un aeromobil ar fi obligat să treacă frontiera printr'un alt punct decât cel însemnat, trebuie să aterizeze pe aerodromul cel mai apropiat situat pe itinerariul său.

Conform § 5 înainte de plecare și de îndată după sosire piloții prezintă autorităților aerodromelor carnetul de drum și — dacă e locul — ma-

nifestul mărfurilor și proviziunilor pe bord ce transportă.

Iată un model de manifest:

Mărfurile vor fi specificate și declarate conform modelului dela anexe.

Înainte de plecare, dacă e vorba de un aeromobil transportând mărfuri, agentul fiscal procedează conform manifestului și declarațiunilor la verificările reglementare vizând carnetul de drum și manifestul. El pune o pecete pe mărfurile sau grupurile de mărfuri pentru care formalitățile e cerută.

La sosire agentul fiscal constată identitatea peceților și porcede la operațiunile de vămuire, vizează carnetul și conservă manifestul.

În anexa H. sunt condițiunile de detaliu cu privire la vămuire.

Înainte de a termina, câteva cuvinte cu privire la:

Tranzitul aerian

În cazul când, pentru a ajunge la destinație, un aeromobil trebuie să sboare prin unul sau mai multe state, sunt două cazuri.

1. În cazul când aeromobilul nici nu deține și nici nu ia pasageri sau mărfuri nu va fi ținut de cât să-și urmeze ruta normală și de a se face recunoscut de semnalurile în drumul său, deasupra punctelor arătate în acel scop.

În celelalte cazuri o escală obligatorie într'un aerodrom vamal îi va fi impus și rumele aerodromului va fi înscris pe carnetul de drum înainte de plecare.

La escală autoritățile vamale vor examina și încărcătura și vor lua dispozițiuni necesare pentru a asigura reexportarea aparatului și a mărfurilor sau plata taxei.

Orice aeromobil în marș ori unde s'ar găsi trebuie să se supue la inspectările vămei sau aeromobilelor de poliție a statului pe unde sboară.

Agenții vămei și reprezentanții autorităților publice au acces în toate locurile de plecare și aterisaj. Ei pot să viziteze aeromobilul și încărcătura sa pentru a exercita drepturile de supraveghere.

Afară de aeromobile postale orice descărcare sau aruncări, afară de lesturi, pot să fie interzise în cursul rutei.

Afară de pedepsele edictate Statul poate suspenda validitatea certificatului de înmatriculare.

Dispozițiunile din anexa H. cu privire la vămi nu se aplică nici aeromobilelor militare titulare unei autorizațiuni speciale și nici celor de poliție și de vamă (§ 17).

VIII

Comisiunea internațională de navigațiune aeriană

Atribuțiunile Comisiei. — Competința

Se va institui o comisiune internațională permanentă plasată după autoritatea S. N. și compuse din:

Din reprezentanți ai următoarelor state: Statele Unite ale Americii, Franța, Italia și Japonia.

Un reprezentant pentru Marea Britanie și unul de fiecare din Dominionalele Britaniei și unul pentru India.

Un reprezentant pentru fiecare din statele contractante.

Fiecare din statele repartizate la comisiune (Anglia cu Dominionalele și India formând un singur vot) vor avea un vot.

În articolul 34 al convențiunii se fixează regulile de funcționare ale convențiunii.

În articolul 34 al convențiunii se fixează regulile de funcționare ale convențiunii.

Iată atribuțiunile Comisiunii.

a) Să primească propuneri dela toate statele contractante sau să-i adreseze în scopul de a modifica sau amenda dispozițiunile prezentei convențiunii.

b) Să exercite atribuțiunile date prin articolul de față și art. 9, 13, 14, 15, 16, 27, 28, 36 și 37 a prezentei convențiunii.

c) Să aducă amendamente la dispozițiunile contractante informațiunile de orice natură cu privire la navigația aeriană.

e) Să controleze și să comunice statelor contractante orice informațiuni de ordin radiotelegrafic, meteorologic și medical interesând navigația aeriană.

f) Să asigure publicarea hărților pentru navigația aeriană, conform dispozițiunilor anexei F.

g) Să dea aviz asupra tuturor chestiunilor pe cari statele i-ar supune-o.

Am arătat că această comisiune are competența de a aduce modificări în dispozițiunile uneia din anexele convențiunii din 1919 aprobată de 3/4 din totalul posibil de voturi când toate statele ar fi de față.

Unele state între cari și România consideră apăsătoare dispozițiunile art. 5 cu privire la naționalitatea aeronavelor și ale art. 34 despre care am vorbit.

În dispozițiunile finale ale convențiunii din 1919 se vorbește de obligațiunile statelor de a coopera la măsurile internaționale cu privire la:

a) Controlarea și distribuirea informațiunilor meteorologice statistice, fie curente sau speciale, conform cu anexa G.

b) Publicarea hărților aeronautice unificate, precum și la stabilirea distanțelor uniforme de repere aeronautice conform cu anexa F.

c) Uzul radiotelegrafiei în navigarea aeriană, stabilirea stațiilor radiotelegrafice necesare, precum, și observațiunea regulamentelor radiotelegrafice internaționale.

IX

Ultimele conferințe și congrese

Bruxelles 1928. — Lloyd's Register. — Lucrul aerian. — Transporturi. — Congresul din Madrid Iunie 1928

La începutul luni Mai a avut loc la Bruxelles o conferință internațională a transportului în care România a fost reprezentată.

Cum în Apus transportul mărfurilor pe calea aerului este permanent experimentat, delegații celor 22 state care au participat la conferința dela Bruxelles, au pus chestiunea dacă aceste transporturi nu s'ar putea face și în țările care nu le fac încă, — cazul României, etc. — și eventual combinate și cu traficul feroviar.

Delegatul țării d. Subdirector General Mereuță, a cerut timp pentru ca guvernul român, care studiază acum întreaga problemă a navigației aeriene, să se poată pronunța.

De realizarea ei este subordonată, firește, o serie de chestiuni în legătură cu siguranța, statului, — dispozițiuni vamale, etc.

O serie de alte probleme se pun în legislația aeriană:

1. *Asigurarea în industria aeronautică.* — În raportul d-lui Erik Neol se cere reducerea primelor și se vorbește de redactarea unui registru de aviație după modelul *Lloyd's Register of Shipping*, care va permite să se coteze în mod serios riscurile (1).

2. *Lucrul aerian* în care se coprinde fotografia aeriană, — publicitatea ca de exemplu reclamele etc. (2).

3. *Transporturile aeriene.* — Comitetul transporturilor internaționale se va întruni în cursul luni Iunie spre a lua în discuție următoarele chestiuni:

1. *Poșta aeriană.*

2. *Naționalitatea aeromavei.*

3. *Poliza tip de asigurare aeriană.*

4. *Biletul Standard pentru pasageri și bagaje.*

5. *Transporturi combinate între avion și cale ferată.*

6. *Înțelegeri internaționale pentru exploatarea liniilor aeriene mondiale.*

7. *Reducerea numărului expozițiilor internaționale de aeronautică.*

1) Assurance pour l'Industrie Aeronautique per Erik Neol. Rapports, Tome II, pag. 156.

2) Une application du Travail Aerien par André Carlier. Rapp. T. II.

R A P O R T U L

Înaintat D-lui Ministru de Justiție de Președintele Curții de Casație S. II

D. Const. G. Rătescu, președintele Inaltei Curți de Casație și Justiție s. II, observând că cele mai multe recursuri în materie criminală și corecțională provin din lipsa de atențiune și chiar neglijența unor judecători și a personalului grefelor în observarea formelor cu privire la aplicarea legii, a crezut că este util să semnaleze această stare de lucruri d-lui Ministru al Justiției prin raportul de mai jos, pe care îl reproducem în întregime, pentru ca și corpul d-lor avocați să-l cunoască, fiind util în exercitarea profesiei.

Președintele Secțiunii II A Inaltei Curți de Casație și Justiție

No. 7744 din 1928

Personal, Confidențial

Pr. 1 Iunie 1928

REZOLUȚIE

Constatarea din acest raport sunt destul de îngrijitoare. Pentru a se înlătura greșelile care se fac și de pe urma cărora suferă distribuția justiției, până la votarea noului cod de procedură penală, acest raport se va imprima de urgență în broșură și se va trimite instanțelor interesate și anume: prim-presedinților Curților de apel, prim-presedinților și președinților de tribunale, procurorilor generali, primilor-procurori, procurorilor șefi de parchete și judecătorilor pentru a supraveghea cu strictetă înlăturarea greșelilor constatate de Inalta Curte, ce se săvârșesc de instanțele de fond, atrăgându-le atenția că în caz de repetare a greșelilor și în urma acestei circuli, se vor lua măsuri disciplinare severe.

Stelian Popescu

Domnule Ministru,

În urma convorbirii ce am avut cu D-voastră și potrivit însărcinării ce mi-ați dat, de a examina și a vă aduce la cunoștință deferitele cazuri de violări de formă, pe cari judecătorii instanțelor judecătorești neobservându-le, se provoacă frecvente casări a deciziunilor și sentințelor lor, am onoare a vă aduce la cunoștință următoarele observațiuni în legătură cu chestiunea ce a făcut obiectul convorbirii noastre, cum și propunerile necesare în vederea măsurilor de îndreptare ce urmează a se lua și cari sunt următoarele:

În calitatea D-voastră de cap suprem al justiției, aveți dreptul de a priveghea stricta îndeplinire a îndatoririlor tuturor magistraților în ce privește exacta aplicare a legilor și ca consecință, a uză de dreptul de disciplină când necesitatea se va prezenta.

În același timp Inalta Curte de casație și Justiție are dreptul de cenzură asupra lucrărilor Curților, tribunalelor și judecătoriilor, cu ocaziunea cercetării recursurilor primite în contra sentințelor acestor instanțe judecătorești.

Este necontestat că cu cât priveghearea va fi mai întinsă, cu cât disciplina se va exercita mai sever, cu atât se va garanta mai bine și prompta aplicare a legilor de către instanțele judecătorești.

În adevăr, dreptul de privegheare și de disciplină este factorul cel mai important în administrațiunea jus-

tiției; el constituie sancțiunea îndeplinirii datoriei de către magistrat; fără această privegheare, justițiabilii ar fi expuși la arbitrarul judecătorilor, sau ar deveni victima neglijenței lor.

La frumoasa operă ce aveți de îndeplinit din acest punct de vedere, socotesc, d-le Ministru, că înalta Curte de casație este în măsură a vă ajuta și a colabora cu d-voastră, dându-vă un concurs puternic și real, prin a vă semnala nu numai abaterile disciplinare ce ar putea constata în sarcina magistraților, în contra cărora ar urma să aplicați sancțiuni, dar și orice alte nereguli în îndeplinirea oficiului lor de judecător.

În această din urmă privință, câmpul nostru de activitate este mai întins, iar constatările ce putem face, în cece ne privește cel puțin, decurg în mod fatal din împrejurarea că noi, luând cunoștință zilnic de sentințele și actele judecătorilor din întreaga țară, cu ocaziunea cercetării recursurilor, suntem în măsură, mai mult ca oricine, a descoperi din examinarea lor, pe lângă abaterile disciplinare, cari din fericire sunt mai rare și unele cazuri de neîndeplinirea îndatoririlor strict legale, sau de culpabilă neglijență, și de multe ori chiar cazuri de ignoranță în aplicarea legilor, fapte din cari decurge un rău considerabil pentru bunul mers al justiției și o daună pentru interesele justițiabililor.

Astfel de abateri nu pot fi îndreptate decât luându-se sancțiuni energice în contra celor vinovați, iar pe de altă parte magistrații știind că lucrarea lor este supusă unui control real și serios acela al înaltei Curți de casație, și că atunci când sentințele lor fiind casate din cauza neglijenței sau neobservării formalităților cerute de lege, li s'ar aplica pedepse disciplinare, în urma aducerii la cunoștință D-voastră a unor astfel de cazuri, de sigur că vor reflecta mai mult înainte de a se pronunța și de a semna sentința, și nu se vor mulțumi, cum se întâmplă în foarte multe cazuri, de a da soluțiuni grăbite și de a-și pune semnătura fără control pe lucrarea pe care grefierul le-o prezintă, care în cele mai multe cazuri fiind prea împovărat cu lucrări, nu o poate redacta în condițiuni de a nu fi expusă casării.

Pentru a putea lua sancțiuni, urmează ca D-voastră, D-le ministru, să cunoașteți abaterile comise de judecători, și pentru a le cunoaște, urmează ca cineva să vi le facă cunoscut. Iată pentru ce ne-am propus a vă aduce la cunoștință observațiunile noastre ce avem de făcut și cari sunt următoarele:

Din practica de toate zilele observăm o incetineală îngrijitoare în mersul proceselor penale în fața instanțelor represive, la tribunale și judecătorii mai cu seamă, unde procesele penale durează ani întregi, și deși afacerile sunt în cele mai multe cazuri de mică importanță și fără nici o complicațiune din punct de vedere al mecanismului de judecată, totuși ele se eternizează pe condică, din cauza admiterii cu prea multă ușurință a orice fel de probatorii cerute numai din spirit de șicană sau întârziere, astfel că justiția represivă nu-și mai poate produce efectele dorite, când sancțiunea pentru faptul comis vine prea târziu dela comitere, pedeapsa trebuind să fie cât mai aproape posibil de comiterea infracțiunii.

Am adus deja la cunoștință D-voastră cazuri în cari autoritățile judecătorești s'au făcut vincvate de neglijență sau întârziere în judecarea afacerilor penale.

Dacă nu putem încă năzui la strălucirea justiției represive din Franța, sau la măreția faimoasei justiții

repressive din Londra, este necesar, cred, să căutăm a evita pe cât posibil, atât încetineala despre care vorbim mai sus, dar mai cu seamă indulgența de care judecătorii dela instanțele noastre penale se fac vinovați în aplicarea pedepselor, și cari abuzând de dreptul ce le dă legea de a aplica circumstanțe ușurătoare, pronunță pedepse neproporționate cu gravitatea faptului, împrejurare socotită între altele, printre cauzele progresului recidivei la noi.

Prin pedeapsă afară din cale de blânde, cum se obișnuiește a se da de instanțele judecătorești, iar câte o dată prin achitări în afaceri grave, cazuri destul de cunoscute și îndeajuns de recente, nu se va putea ajunge la moralizarea delicventului, nici combate infracțiunile atât de numeroase și variate ce după război mai cu seamă se comit cu atâta ușurință, deoarece autorii acestor infracțiuni sunt de mai înainte siguri, ori de impunitate, ori în caz când justiția îi condamnă, urmează sigur amnistierea.

Suntem cei dintâi în a recunoaște că judecătorul este suveran, că conștiința lui este intangibilă și că liberul său arbitru nu trebuie să fie influențat. E de prisos să afirmăm că ceea ce urmărim aci nu trebuie considerat ca o impietare asupra suveranității judecătorului, care ar putea avea loc atunci când am pretinde să dăm directive și soluționări în anumite cazuri determinate; sentimentul nostru este ca lăsând neatinsă independența ce se cuvine justiției, să deșteptăm numai atențiunea magistratului, indicându-i anumite norme cu caracter general, în scopul unei bune administrații a justiției și a unei reale aplicări a legilor, ceea ce credem nu numai că ne este permis, dar că suntem chiar datori să o facem.

Mai departe, instanțele represive trebuie să lupte cu toată rigoarea în contra tuturor infracțiunilor ce s'au înmulțit constituind o stare de nevroză socială, și în același timp să caute pe toate căile să ajungă cât mai neîntârziat la judecarea afacerilor penale, ceea ce s'ar putea realiza atât prin o repartizare mai metodică a pricinilor în competența instanțelor penale, cât și prin stimularea magistratilor la îndeplinirea datoriilor, cu mai mult zel și stăruință, justiția penală în general trebuind să fie urgentă, fiindcă după cum se spune, repeziciunea face parte din justiție, și este o injustiție de a judeca prea târziu.

Acestea sunt motivele cari ne-au îndemnat a vă aduce la cunoștință, D-le ministru, diferitele cazuri de abateri ce din examinarea dosarelor am constatat că s'a comis de magistrații diferitelor instanțe judecătorești, și cu deosebită satisfacțiune am constatat că D-voastră ați privit cu ochi buni această inițiativă a noastră, fiindcă am avut ocaziunea să vedem din răspunsurile ce ați binevoit a ne da, că sancțiunile s'au luat împotriva celor vinovați.

Dar fiindcă credem că numai cu măsuri izolate răul nu se poate îndrepta și deoarece nu toate cazurile vi se pot aduce la cunoștință fără a complica poate ocupațiunile D-voastră cu o numeroasă corespondență, credem că este de utilitate practică a se da instrucțiuni cu privire la normele de procedare ale instanțelor judecătorești în conformitate cu jurisprudența acestei secțiuni, după cum ne permitem a semnala mai

voitoarei D-voastre atențiunii.

Am observat D-le ministru, că foarte multe deciziuni ale Curților cu jurați și sentințele tribunalelor se casează din cauza neobservării formelor preserise de procedura penală sub pedeapsă de nulitate.

În consecință, avem onoare a aduce la cunoștința D-voastră cazurile cele mai frecvente de violare de formă, cari provoacă casarea unor asemenea deciziuni și sentințe, și cari sunt următoarele:

1. În materie criminală

Din cercetarea dosarelor diferitelor Curți cu jurați am constatat următoarele:

1. Listele juraților se comunică acuzaților în cele mai multe cazuri, în ziua fixată pentru judecarea procesului, iar nu cel mai târziu în ajunul zilei de judecată, precum prescrie art. 284 din procedura penală, combinat cu art. 2 din decretul-lege No. 2899 din 1919.

2. Când ajunul zilei de judecată este o sârbătoare legală, formalitățile de comunicarea listei juraților se fac în această zi, în loc de a se face în ziua imediat anterioară acestei sârbători.

3. Procesul-verbal dresat conform aceluiaș text de lege, fie de directorul arestului, când acuzatul este deținut, fie de greșier, când acuzatul este judecat liber, de constatarea comunicării listei juraților, în cele mai multe cazuri lipsește din dosar.

4. Uneori un asemenea proces-verbal nu este scris de către greșier.

5. La multe Curți cu jurați martorii cari sunt rude cu partea civilă se ascultă ca informatori, fără prestare de jurământ, ceea ce atrage casarea, întrucât se violează art. 342, 347 din procedura penală.

De asemenea se ascultă fără prestare de jurământ martorii rudă cu acuzatul în alte grade de rudenie, de cât cele limitativ arătate prin art. 347 din procedura penală.

6. Nu se arată în mod clar procesul-verbal de audiență că martorii au fost ascultați sub prestare de jurământ, conform și în termenii prevăzuți de art. 342 din procedura penală sau nu se reproduce formula jurământului.

7. Când în ziua judecării cauzei se prezintă mai mult de 25 jurați titulari nescuzați și nedispensabili, nu se pune în urnă, pentru tragerea la sorți a comisiunii de judecată, în conformitate cu dispozițiunile clare ale art. 290 din procedura penală, numele tuturor acestor jurați.

8. Uneori verdictul juraților nu este scris și de președinte și greșier, cum prescrie art. 373 din procedura penală, ci numai de primul jurat.

9. Nu se înserează în decizia de condamnare toate textele de lege cari prevăd și sancționează infracțiunea pentru care acuzatul este recunoscut culpabil și nu se arată că toate aceste texte au fost citite în ședință publică.

10. De multe ori iau parte ca asesori la Curtea cu jurați, magistrații cari au făcut instrucțiunea cauzei și au emis mandate de arestare contra acuzaților ce judecă, după cum am arătat că s'a întâmplat la Curtea cu jurați din județul Prahova, unde judecătorul Goruneanu, a lat parte ca asesor, deși em. sese mandatul de arestare contra acuzaților, ceea ce a motivat casarea deciziei.

11. Nu se găsește atașată la dosar lista originală a celor 40 jurați trași la sorți de președintele tribunalului, conform art. 277 din procedura penală, care servește ca normă pentru îndeplinirea tuturor procedurilor ce decurg dintr'însa.

12. Nu există atașat la dosar un duplicat de pe procesul-verbal de tragere la sorți a judecătorilor de tribunal, cari sunt chemați să constituie Curtea cu jurați.

13. Nu se face mențiune în procesul-verbal de ședință dresat conform art. 395 din procedura penală, de numărul adreselor cu cari sunt delegați: consilierul Curții de apel, chemat de a prezida, a adresei delegațiunii procurorului însărcinat de a susține acuzațiunea și a adresei președintelui tribunalului, de rezultatul tragerii la sorți a judecătorilor asesori.

14. Pentru acea parte liberă, față de care trebuie să se îndeplinească dispozițiunile art. 284 din procedura penală, combinate cu art. 2 din decretul-lege No. 2899 din 1919, nu se arată în conceptul greșii Curții cu jurat și în procesul-verbal al agentului însărcinat cu înmânarea citației emise pentru acuzat de a se prezenta la ziua înfățișării și mențiunea de a se prezenta la grefa Curții cu jurați, spre a lua cunoștință de lista juraților, ce urmează să i se comunice conform menționatului text 284 din procedura penală.

II. In materie corecțională

Majoritatea casării sentințelor tribunalelor și uneori ale Curților de apel provine din următoarele împrejurări:

1. Unele hotărâri nu sunt decât simple formulare, în întregime tipărite, fără a cuprinde rectificările și adăsurile necesare fiecărei spețe judecate, cum și susținerile părților, în altele nu se arată numele procurorului care a pus concluziuni în cauză, sau nu sunt semnate de toți magistrații cari au luat parte la judecată, după cum am arătat prin adresa cu No. 15.052 din 927 că s'a întâmplat la tribunalul Prahova secția II.

2. Legea stabilește principiul ca orice hotărâre judecătorească să fie motivată, aceasta fiind cerută atât în interesul unei bune administrațiuni a justiției și încrederei ce trebuie să inspire justiciabililor hotărârile judecătorești, cât și pentru a da posibilitate instanțelor superioare de a exercita dreptul de control. În acest scop judecătorii fondului sunt datori să arate, conform art. 161 și 191 din procedura penală, în ce anume constă faptul imputat infractorului, să enunțe circumstanțele în cari a fost comis, probele pe cari s'au bazat pentru a-și forma convingerea despre existența faptului și culpabilitatea agentului, să aprecieze faptul în raporturile lui cu legea penală, dându-i calificarea legală, și să constate dacă sunt întrunite toate elementele legale ale infracțiunii.

Ori an remarcăm că cele mai multe instanțe se mărginesc a declara pur și simplu că *faptul imputat inculpatului se constată îndeajuns în sarcina sa din actele și lucrările din dosar*, ceea ce nu constituie o motivare legală și echivalează cu o nemotivare, care atrage casarea și trimiterea cauzei spre o nouă judecare, deci târâgânire și întârziere în soluționarea afacerilor penale. Această tendință foarte marcată a judecătorilor, de a se elibera de obligațiunea de a motiva hotărârile, după cum legea îi obligă și a nu arăta, fie când declară culpabilitatea sau inocența, fie când e vorba de a aplica o pedeapsă infractorului, motivele pe cari el le-a avut în vedere și împrejurările ce au cântărit în balanța judecății lor, credem, D-le ministru, că trebuie înfrânată pentru considerațiunile arătate mai sus.

3. De asemenea foarte multe hotărâri se casează pentru că instanțele de fond omit cu desăvârșire a se pronunța asupra cererilor inculpaților de a li se admite proba cu martori sau vreun alt mijloc de pro-

bațiune în apărare, iar uneori instanța de fond se mărginește a motiva că „*proba cerută este inutilă*“, fără a arăta pe ce anume s'a bazat pentru a respinge proba solicitată, dacă o asemenea probă ar fi fost administrată nu ar fi fost de natură a aduce o nouă lumină în cauză și de a schimba soluțiunea ei, ceea ce de asemenea dă loc la numeroase casări.

4. Deasemenea când instanța de apel admite și ascultă martorii propuși de inculpat în apărare, prin sentința de condamnare arată că s'a bazat pentru a stabili culpabilitatea infractorului pe actele din dosar și instrucțiunea urmată în cauză, de cele mai multe ori dela prima instanță, fără a analiza depozițiunile martorilor audiați în apărare și fără a arăta considerațiunile pentru cari aceste dispozițiuni au fost înlăburate, violându-se în acest mod dreptul de apărare al inculpatului și pronunțându-se o hotărâre nemotivată, și deci casabilă.

5. Multe hotărâri, jurnale, diferite procese-verbale și chiar verdicte ale juraților, cuprind ștersături, rășături, adăugiri și îndreptări fără ca asemenea ștersături, etc. să fie aprobate de președinte și grefier, cum cere în mod formal art. 75 din procedura penală, text care după cum a decis această înalte Curte este aplicabil tuturor hotărârilor judecătorești.

6. Nu se arată în procesul-verbal al hotărârii că s'a dat cuvântul părții, nici nu se arată concluziile puse de părți.

7. Contestațiile în materie penală se resping ca nesustinite, când inculpatul contestator nu se prezintă, fără a se lua în cercetare motivele contestației.

8. Grefierii tribunalelor, cari sunt chemați a îndeplini dispozițiunile art. 417 din procedura penală, omit de multe ori de a dresa procesul-verbal ce le incumbă a încheia conform citatului text de lege și de a atașa la adresa cu care înaintează recursul sau cel puțin de a face mențiune în procesul-verbal de procura imputernicitului a face recurs în numele recurentului.

9. Mulți dintre procurori, fie din neglijență, fie că ignorează, nu se prezintă înaintea grefierului spre a face declarațiunea verbală de recurs, cerută de art. 417 din procedura penală, și se mulțumesc cu o adresă trimisă la grefă, ceea ce face ca recursul să fie neadmisibil.

10. Multe tribunale când sunt chemate după cerea condamnatului la închisoare să pronunțe lăsarea lui în libertate, conform art. 422 din procedura penală, acordă această libertate fără cauțiune, ceea ce este contrar textului clar al legii care nu permite liberarea decât cu cauțiune în bani.

11. Foarte adeseori nu se trimit de către grefă ca urmarea recursului făcut și a înaintării dosarului, actele constatatoare îndeplinirii formalităților art. 422 din procedura penală, adică jurnalul de liberare și informațiuni, dacă cauțiunea a fost depusă sau nu, ceea ce aduce întârzieri în soluționarea recursurilor.

În altă ordine de idei se întârziează în mod nejustificat comunicarea hotărârilor celor judecați în lipsă, și mai ales cu trimiterea dosarelor Curții de casație și a recursurilor declarate.

Prin adresele No. 2173 din 928 și altele din acest an v'am relevat cazul când hotărâri au fost comunicate și dosare cu recursuri au fost înaintate Curții de casație după 1 și 2 ani și chiar 5 ani dela pronunțarea hotărârii.

În asemenea condițiuni și pentru a se evita numeroase casări, credem, d-le ministru, că ar fi util a se

dă o circulară primilor președinți ai Curților de apel, primilor-președinți și președinților de tribunale, procurorilor generali depe lângă Curțile de apel, primilor-procurori și procurori-șefi de parchete depe lângă tribunale și judecătorilor de ocol, ca să se conforme fiecare personal în ceea ce-i privește și să atragă în acelaș timp atențiunea celor în drept: consilierilor, judecătorilor și grefierilor, atât în privința următoarelor norme, cât și mai cu seamă asupra observațiunilor ce am semnalat mai sus:

1. Lista juraților să fie comunicată acuzaților în a-junul zilei de judecată.

Când ajunul zilei de judecată este o zi de Duminică sau sărbătoare, legală, lista se va comunica în ziua lucrătoare imediat anterioară.

2. Procesul-verbal de comunicarea listei să fie atașat la dosar și subscris de cei în drept.

3. Să nu se mai asculte fără prestare de jurământ la Curtea cu jurați, decât persoanele rudă cu acuzatul în gradele enumerate limitativ prin art. 347 din procedura penală și acelea audiate ca simpli informatori de către președinte în virtutea puterii sale discreționare, conform art. 301, 302 din procedura penală.

4. Să se constate în mod expres că martorii au fost ascultați sub prestare de jurământ pe Sfânta Cruce, în conformitate cu termenii prescriși de art. 342 din procedura penală, sau să se reproducă formula jurământului.

5. Tragerea la sorți a comisiei de judecată a juraților să se facă în cazul când se prezintă mai mult de 25 de jurați titulari nescuzați și nedispensați, punându-se în urnă numele tuturor acestor jurați.

6. Să se însereze în toate hotărârile de condamnare textele de lege aplicate în cauză și să se menționeze că aceste texte au fost citite în ședință publică.

7. Să nu ia parte ca asesori la Curțile cu jurați magistrații cari au făcut instrucțiunea sau au dat mandate de arestare în cauză.

8. Verdictul juraților să fie subscris atât de primul jurat, cât și de președinte și grefier.

9. În materie corecțională hotărârile să fie suficient motivate, arătându-se în ce anume constă faptul imputat, împrejurările în cari el a fost comis, probele pe cari instanța se bazează pentru a-și forma convingerea despre existența faptului și culpabilitatea infractorului și să se constate existența tuturor elementelor esențiale ale infracțiunii pentru cari inculpatul este condamnat.

10. De asemenea instanța să se pronunțe asupra tuturor mijloacelor de probațiune invocate de inculpat și în caz de înlăturare a lor să se arate considerațiunile pe cari instanța s'a bazat pentru a da o astfel de soluțiune.

11. În caz când s'a admis inculpatului administrarea unei dovezi, să se arate motivele pentru cari dovada administrată nu poate fi ținută în seamă.

12. Orice ștersătură, răsătură, adăugire, etc. din vren-un proces-verbal, jurnal sau hotărâre judecătorească, să fie aprobată și subscrisă de președinte și grefier.

13. Motivele de contestație să fie discutate și cercetate și în lipsa contestatorului.

14. Să se menționeze în procesul-verbal al hotărârilor corecționale că s'a dat cuvântul părților și concluziunile puse de acesta.

Credem de asemenea că este necesar ca președintele Curții cu jurați să fie obligat a cerceta toate dosarele judecate și în cari s'a declarat recurs, și să constate printr'un proces-verbal, care să fie atașat la dosar,

numărul actelor și lucrărilor cerute de lege, sub pedeapsă de nulitate, pentru că numai astfel se pot evita casări din cauza lipsei din dosar a unor acte și lucrări esențiale, de exemplu: procesul-verbal dresat de grefier, conform art. 284 din procedura penală, cazuri aduse deja la cunoștința d-voastră.

Președintele secției II-a a Inaltei Curți de casație și justiție.

CONST. G. RATESCU

PAGINA BIBLIOGRAFICĂ

„Tratat de Drept Civil Român” de D-nii: C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, I. Roseetti-Bălănescu și Al. Băicoianu, avocați, doctori în drept din Paris.

Volumul I din tratatul de drept civil român apărut de curând (edit. Ciornei, București, VIII + 1005 pp), datorită colaborării domnilor autori sus citați, ni se înfățișează, în așteptarea celorlalte două volume anunțate pe curând, ca o operă oportună, destinată să prezinte un ajutor *imediat* juristului debutant sau profesionistului de multe ori grăbit, pe cari tratatele deja existente în limba română riscă să-i intimideze sau să-i descurajeze, cu erudiția lor migăloasă concentrată în zeci de volume.

Domnul Consilier C. Hamangiu, cu prețiosul concurs al celor doi tineri colaboratori ai săi — ambii desăvârșiți în spiritul, metoda și tehnica școlii doctrinare franceze — a realizat o lucrare pe deplin unitară, în care nici măcar nu se bănuiesc în mod individual forțele de colaborare sau capitolele elaborate de sforțările fiecăruia. Omogenitatea perfectă a acestui prim volum ar fi putut îndreptăți pe domniile autori să-l denumească „curs de drept civil”, iar nu „tratat”, cu atât mai mult cu cât, ca într'un adevărat curs elementar, profesat de pe o catedră, lucrarea lasă în mod conștient deoparte tot aparatul de salăhorie juridică, de referințe, amănunte, umpluturi lăburalnice, controverse și speculațiuni de domeniul vetust al istoriei organismelor de drept, fără utilitate imediată pentru diletanțul care începe a-și construi armatura științei ce a îmbrățișat.

Regăsim în acest volum pe de o parte definițiile scurte, răspicate, cu cuvinte de fiecare zi, cari au făcut renumele tratatului profesorului *Marcel Planiol*, pe de altă parte sistemul de explicare a termenilor tehnici, de interpretare a textelor scrise pe baza evoluției neîncetate a contingentelor de viață socială, întrebuintat cu atât succes de d-nii *Colin* și *Capitant* în cele trei volume, astăzi cardinale, ale cursului de drept civil francez. Și, în acelaș timp, constatăm cu o rară satisfacție expunerea succintă dar totdeauna bine încadrată, a tendințelor doctrinei și jurisprudenței de a îndruma către o firească evoluție, vie, dinamică, plastică, principiile rigide din articolele codului civil românesc, bătrân de peste șasezeci de ani și ca atare prezentând infirmitățile, lipsurile, neajunsurile și, neadaptările specifice unui organism uzat, care nu mai corespunde cerințelor momentului.

Diferențierile între Codul nostru civil și modelul său francez din 1804 sunt reliefate cu îngrijire, fără omisiuni sau lacune cu o perfectă justeță a redării noțiunilor de drept, totdeauna bine conturate, insistându-se la fiecare, asupra procesului evolutiv *local* care a determinat adoptarea, în țara noastră, a unei soluțiuni proprii.

Rând pe rând, în domeniul căsătoriei, despărțeniei, filiațiunii legitime și naturale, puterii părintești, incapacităților de folosință, sau de exercițiu ale drepturilor individuale, persoanelor juridice, bunurilor și achizițiunii lor, dreptului de proprietate și dezmembrărilor sale, se pun față în față situațiunile din dreptul civil francez, și cele din dreptul nostru, de fiecare dată lămurindu-se originea deosebirilor, la lumina necesităților locale, mai mult sau mai puțin oportune, cari au apăsât cu energia lor socială asupra pastei juridice plămădite, imprimându-i o formă anumită, cu dimensiuni și consecințe de finalitate determinate.

Geiace însă, pe deasupra tuturor considerațiunilor, merită, după aprecierea noastră, în acest prim volum, un *summum* de elogii, este preocuparea constantă, în mijlocul celor mai aride și mai încălcite noțiuni juridice, de posibilitățile de înțelegere marginile și plâpânde ale tânărului student în drept, care pătrunde pentru întâia oară în mijlocul atâtor elemente protivnice înțelegerii imediate, explicate, sau pur și simplu, prezentate într-o limbă recalcitrantă, refractară, aproape păsărească. De aceea, în comparație cu celelalte lucrări asemănătoare, cari — în cincisprezece volume sau în mai puține — lasă impresia că se adresează aprecierii unui areopag suprem de jurisconsulți încercați și savanți fără contestare, edificiul juridic înfăptuit de d-nii Hamangiu, Rosetti-Bălănescu și Băicoianu, vine la timpul său, nu cu năzuința către Olimp, ci cu nădejdea — care credem noi, se va împlini în mod fatal, — că va izbuti să fie apreciat de mulțimea cotidiană și onestă de pe pământ, a celor cari, deși plini de toată bunăvoința, de avânt și de continuitate în storțări, rămăneau totuși uneori copleșiți de greutatea cantității de substanță juridică ce le cădeau asupra simțurilor și asupra receptivității lor, forțamente restrânse. Vrând să atingă perfecțiunea în erudiție, cărturarii juriști precursori par a fi uitat că „*le mieux c'est l'en-nemi du bien*”.

Iată de ce așteptăm cu încredere apariția neîntârziată a volumului II; volumul III, a apărut după închiderea acestui număr și va fi recenzat ulterior.

CONSTANT IONESCU.
Avocat.

TRIBUNALUL DAMBOVIȚA S. I

Audiența dela 30 Mai 1928

Președinția d-lui N. GEORGESCU-CEPTURA

Ioana Marin R. Nicolae cu Stanca Marin Bucur

Sentința civilă Nr. 270

Contestație. Executarea unei hotărâri de partaj. Ne-intervenția cumpărătorului de bunuri determinate, dela unul din comostenitori. Situația la fel cu a creditoului. Opozabilitatea hotărârii. Nu se poate invoca posesie de cumpărător. Art. 785 cod. civil.

1. După art. 785 cod. civ., creditorii unui comostenitor, ca nu cumva împărțeala să se facă cu viclenie în vătămarea drepturilor lor, pot interveni la această împărțeală care le este opozabilă, chiar dacă ei nu intervin.

2) Măsura aceasta se aplică și cumpărătorului de bunuri determinate dela un comostenitor, existând aceiași rațiuni să fie aplicată și cumpărătorului, ca și creditorului.

3) Față de acest efect al hotărârii de partaj, o contestație a cumpărătorului la executarea hotărârii de

partaj, pe motivul că el nu a luat parte la judecare, nu se poate primi.

4) Chiar dacă s'ar invoca de cumpărător numai posesia, contestația tot nu s'ar primi, față de opozabilitatea hotărârii de partaj.

Tribunalul,

Asupra contestației introdusă de Ioana Marin R. Nicolae, din comuna Poiana de jos, cu autorizația soțului ei, prin petiția înreg. la Nr.

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților.

Având în vedere că prin contestația introdusă, contestatoarea a cerut să se anuleze procesul verbal de punere în posesie făcut în executarea sentinței de partaj a acestui Trib. Nr. 193 din 924, pe motiv că contestatoarea, care cumpărase o porțiune de teren determinată dela unul din comostenitori, nu a fost citată cu ocazia judecării procesului de partaj, astfel că hotărârea dată nu-i este opozabilă; de asemenea contesta-toarea a mai susținut, că cu martori audiați și-a stabilit posesia asupra terenului, pentru care face contestație, astfel că și din acest punct de vedere hotărârea de partaj nu se putea executa față de ea.

Considerând că după art. 785 cod. civ., creditorii unui comostenitor, pentru ca împărțeala dintre comostenitori să nu se facă cu viclenie în vătămarea drepturilor acestora, pot pretinde să fie prezenți la împărțeală; că dacă nu intervin la împărțeală, aceasta este definitiv făcută, fiind opozabilă creditorilor neintervenienți; că prin această măsură legiuitorul a zăcut să dea o stabilitate operației de împărțeală, care angajează interese multiple, ce ar fi periclitat, dacă hotărârea n'ar fi opozabilă creditorilor.

Considerând că opozabilitatea aceasta pe lângă creditori, se mai aplică și cumpărătorilor de porțiuni determinate dela unul din comostenitori; într'adevăr este aceiași rațiune, ca măsura să se aplice și la unii și la alții; apoi cumpărătorul se găsește tot ca creditor, în cazul când imobilul vândut n'ar cădea în lotul autorului său.

Considerând că având acest efect hotărârea de partaj, se găsește neîntemeiată susținerea contestatoarei, că hotărârea executată nu-i este opozabilă, fiindcă ea n'a fost chemată în instanță la judecare; că în principiu hotărârile judecătorești se opun numai părților, care au figurat în litigiul terminat prin hotărâre; unui cumpărător în cazul acesta nu i se poate opune o hotărâre, dată față de vânzătorul față de el, dacă și cumpărătorul nu a fost chemat la judecare; că însă în ceea ce privește hotărârea de partaj, principiul acesta nu se mai aplică, hotărârea de partaj după cum s'a văzut, fiind opozabilă tuturor.

Considerând că stabilindu-se aceasta, devine inutilă discuțarea posesiunii contestatoarei; într'adevăr posesiunea se discută, când în instanță nu se angajează discuția asupra însuși dreptului părților, ceea ce în speță se constată că a avut loc.

Că pe de altă parte, dacă obișnuit pe calea contestației, contestatorul invoacă numai posesia, aceasta o face fiindcă prin acest mijloc mai ușor, se înlătură o hotărâre, intervenită între alte persoane, neopozabilă contestatorului; dacă însă hotărârea este opozabilă contestatorului, acesta n'ar mai putea invoca posesia, fiindcă cei cari au obținut hotărârea vin cu un drept al lor, cărui contestatorul trebuie să se supună, fiindu-i opozabilă hotărârea ce se execută.

Că fiind astfel, față de toate considerațiile expuse, contestația de față se găsește neîntemeiată, și în consecință ea se respinge.

Pentru aceste motive redactate de d-l jude Hariton Udrea, Trib. respinge contestația.

(ss) N. Georgescu-Ceptura; Hariton Udrea.

Grefier, (ss) D. Tomescu.